

نکته‌ها کار و ارزشناختی

کودک آدمی پیش از آن که زبان به کلام بگشاید، زبان رفتار را می‌فهمد؛ پیش از آن که با مشاهده چشم از ما آگاه شود، با مخاطبه دل از وجود ما نقش می‌گیرد و پیش از آن که شنونده پیام‌های لفظی و عمدی ما باشد، تماشاگر رفتار طبیعی و غیرعمدی ماست. از این‌روست که نقش والدین در تربیت، بیش از آن که هشیارانه، ارادی و عمدی باشد غالباً ناهشیار، پنهان، غیرمستقیم و غیرعمدی است.

نان و معنا

گرچه برای آدمی، نان و غذا «قوت» زندگی است، اما دین و ایمان «معنای» زندگی اوست. آن‌چه زندگی کودک را زیبا، امید بخش و شیرین می‌کند، کیفیت برخورداری او از خوراکی‌های معنوی و آموزه‌های دینی است.

عظمت نوزاد آدمی

براساس یافته‌های زیست‌شناختی و مطالعات روان‌شناختی، نوزاد آدمی در بدو تولد وسیع‌ترین ظرفیت و مستعدترین زمینه را برای نقش‌پذیری از محیط دارد. نقش مادر، به عنوان نخستین و ماندگارترین تأثیرگذار، به قدری مهم است که از آن به منزله «میراث ثانوی» شخصیت کودک یاد کرده‌اند. اهمیت این تأثیر برای آنان که به راز رابطه کودک و مادر پی‌برده‌اند، هراس‌آور است.

جذب و هضم رفتار

رفتار نامطلوب کودک تغییر نمی‌کند، مگر آن که والدین دلایل این تغییر را متناسب با فهم و جذب و هضم و ظرفیت کودک بیان کنند.

پرهیز به جای تجویز

آن‌چه والدین «نباید» انجام دهند، بیش از آن‌چه باید انجام دهند، در تربیت فرزندان نقش دارد. آن‌ها باید بدانند در چه زمانی به فرزند خود نصیحت نکنند، در چه هنگامی دخالت نکنند و در چه موقعیتی او را سرزنش نکنند. این هنر «پرهیز» بهترین «تجویز» برای تکوین و تحول فطری و طبیعی شخصیت کودکان است.

آفت مطلق‌نگری

والدین کمال‌گرا (مطلق‌خواه)، فرزندی مضطرب، ناآرام، خودباخته و افسرده پرورش می‌دهند. کودکی که از او انتظار می‌رود همواره و در همه جا همه کارها را به طور همه‌جانبه و کامل انجام دهد، هیچ وقت نمی‌تواند حتی یک کار کوچک را نیز درست انجام دهد!

پریت کودکان

نشاط درونزا

آموزه‌های حکیمانه نشان می‌دهد که منشأ نشاط و شادابی و احساس خوش‌دلی و شادکامی، در درون آدمی است. اما والدین همواره تلاش می‌کنند صرفاً با خوشایندسازی محیط بیرونی، دل کودک را شاد کنند. باید بدانیم که این شادسازی‌ها، اگر بدون ریشه و سرچشمه‌های درونی باشد، پایدار نیست.

□□□

دین اکتشافی و نه اکتسابی

ارزش‌های اخلاقی و باورهای دینی، اغلب ریشه در فطرت کودک دارد. بنابراین، لزوماً نباید این ارزش‌ها را کودک از بیرون یاد بگیرد و درونی کند. بلکه فراتر از آن، آن چه مهم است تلاش برای کشف و شکوفایی این قابلیت‌ها از درون اوست.

□□□

پرسش‌های پاسخ‌گر

- همواره این سؤال‌ها را در تعامل با فرزند خود مرور کنید:
- آیا او با اشنیاقی و پشتکار اهداف خود را دنبال می‌کند یا فردی منفعل و بی‌انگیزه است؟
- آیا در هنگام مواجهه با مشکل، به راه‌حل‌های مختلف می‌اندیشد یا زود نا امید می‌شود؟
- آیا از خطاها و تجربه‌های گذشته خویش درس می‌گیرد یا هموار همان خطاها را تکرار می‌کند؟
- آیا از زندگی لذت می‌برد یا همواره با منفی‌بافی و بدبینی از زندگی شکایت دارد؟
- آیا از موفقیت و شادی دیگران لذت می‌برد یا دچار حسادت می‌شود؟
- آیا از رنجش و آزار دیگران لذت می‌برد یا غمگین و ناراحت می‌شود؟
- پاسخ به هر یک از این سؤال‌ها شما را در شناخت لایه‌های پنهان شخصیت فرزندتان یاری می‌کند.